

RESIDÈNCIA D' INVESTIGADORS CSIC – GENERALITAT DE CATALUNYA i
FATEC - FEDERACIÓ D' ASSOCIACIONS DE GENT GRAN DE CATALUNYA
CIÈNCIA, SOCIETAT i ENVELLIMENT -- XI cicle –

Curs 2016 / 2017

ESTAT DEL BENESTAR: és SOSTENIBLE ?

I ...amb ROBOTS PEL NOSTRE VOLTANT ?

Jornada – 26 d' ABRIL de 2017

COMUNICAT ALS PARTICIPANTS – post 01 –

Apunts de **SÒNIA FUERTES**

Vicepresidenta de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya. Subdirectora Àrea Inserció Social, Reducció de danys en drogodependències i VIH-Sida - Fundació Salut i Comunitat

Ponència

- **ESTAT DEL BENESTAR A CATALUNYA I AVUI: PENSIONS PÚBLIQUES, RENDA ÚNICA , . . .**

Agraïment. Oportunitat de compartir, UN TEMA ACTUAL.

Paraules clau de la proposta. Benestar, sostenibilitat, robotització i envelliment socialment productiu. Eixos/estructura de la meua presentació:

- Reflexió al voltant del context,
- Algunes dades (en relació a ocupació, robotització i envelliment)
- Algunes propostes,
- Algunes reflexions.
-

1. MARC FILÒSOFIC AL VOLTANT DEL CONTEXT

En primer lloc, unes reflexions de caire filosòfic, de context. Alguns autors i les seves aportacions:

Bauman. Inconsistència vincle social.

ByunchulHang. Emprenedor que s'explota a si mateix. La societat de la transparència.

Rifkin. "Fin del Trabajo". Repartiment de la feina. Estudi de l'atur.

Manuel Castells. Identitat i globalització. Radicalització de les identitats i solitud.

Richard Sennett. Reptes:

- 1 - definir-se com a professional en context altament canviant
- 2 - una societat on el talent no és la única cosa que es valora,
- 3 - com mantenir la pròpia identitat i els vincles amb el passat.
- 4 - la cultura de la superficialitat.

2. DADES POBRESA

- **El risc de pobresa a Catalunya ha disminuït gairebé dos punts el 2015 i afecta al 19% de la població, davant del 20,9% del 2014.**
- **Es tracta de la davallada més gran des del inici de la crisi, el 2009. La taxa se situa per sota de la mitjana espanyola (22,1%), però per sobre de la de la Unió Europea, que se situava al 17,2% el 2014; segons el Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).**
- **El risc de pobresa ha baixat en totes les franges d'edat. Són els menors de 16 anys els més exposats, amb una incidència del 27,9%, un punt menys que l'any anterior; i els majors de 65 anys els menys exposats, amb un 12,1%, una millora de 2,3 punts respecte del 2014. Mentre que el risc de pobresa caigut, la renda mitjana neta anual de les llars catalanes ha augmentat fins als 30,655 euros, un 0,8% més que el 2014 i 4,563 euros superior a la del conjunt de l'Estat.**
- **Segons la composició de la llar, el risc de pobresa té més incidència en les llars amb fills dependents (25,1%) i especialment en el cas d'un adult amb un o més fills dependents (34,1%). Les llars sense fills dependents tenen un risc de pobresa del 12,5%.**

ATUR I OCUPACIÓ

Catalunya tanca el 2016 amb una taxa d'atur del 14,85% i amb 558.500 persones en situació de desocupació segons les dades de l'EPA del quart trimestre de l'any. És especialment important destacar algunes qüestions:

- **Taxa de temporalitat:** s'ha incrementat, situant-se en el 21,84%, 1,55 punts percentuals més que el mateix trimestre de l'any anterior.
- **Taxa de parcialitat:** 14,37%, 0,02 punts percentuals més que la del quart trimestre de l'any anterior.
- Aquestes taxes així com l'atur **afecta més a dones que homes**(aquesta qüestió, com sabem, **afectarà després a la cotització**).

Població jove:

La **taxa d'atur juvenil** se situa en el 32,29%, 17,4 punts percentuals més que la taxa d'atur general, amb un total de 84.600 joves en situació de desocupació. La **taxa de temporalitat dels joves** s'ha situat en el 69,58%.

Població estrangera:

Representen el 24,5% del total de persones en situació d'atur.

PER SECTORS. ROBOTITZACIÓ

Es creen llocs de treball però es destrueix ocupació a la indústria.

Aquest darrer trimestre s'han creat 100.800 llocs de treball respecte al mateix període de l'any 2015 i s'han destruït 21.300 llocs de treball respecte al trimestre anterior. Així, l'ocupació s'ha incrementat als serveis. Pel contrari, la indústria destrueix 8.500 llocs de treball respecte al mateix trimestre de l'any anterior, tot i que crea 3.800 en relació al trimestre anterior.

Un informe de Caixabanc senyala que un 43 % dels llocs de treball existents en Espanya tenen un risc elevat (per sobre 66%) de ser automatitzats a mig termini,

mentre que la resta queden repartits entre el grup de risc mitjà (entre el 33% i el 66%) i el risc baix (inferior al 33%).

ALGUNES DADES DE BARCELONA

El mercat de treball

- Tot i la baixada generalitzada del nombre d'aturats a tota la ciutat, la taxa de desempleats del **barri de la Marina del Prat Vermell (16,5%)**, al districte de Sants-Montjuïc, multiplica per cinc la de Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes (3,2%), de Sarrià-Sant Gervasi. **Nou Barris té el triple d'atur registrat que Sarrià.**

- **El 22,9% dels beneficiaris del PIRMI viuen a Nou Barris.** Amb una població similar (i fins i tot lleugerament superior) Sarrià acull el 2,2%.

El sistema educatiu

- Hi ha 15 vegades més d'absentisme escolar a districtes com **Sants o Nou Barris** que a districtes com Sarrià o les Corts.

- **A Nou Barris hi viu el triple de persones sense estudis que a Sarrià.**

Les polítiques d'habitatge

- **El 55% dels casos atesos per la PAH viuen a Nou Barris i St. Martí,** tal i com aquesta entitat ha informat recentment.

- **El 42% dels casos de desnonaments gestionats a les Oficines d'Habitatge es situen a la franja Besòs** (Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. En els districtes més benestants (Sarrià, Les Corts i l'Eixample) només s'han gestionat el 12% dels casos.

El sistema socio-sanitari

- **Diversos estudis (el més recent presentat el passat 8 de novembre), assenyalen que els barris amb renda inferior són els que pateixen més problemàtiques de salut,** com les addiccions, problemes de salut mental, de risc de morbiditat, etc.

- **El 14,6% persones ateses als centres de Serveis Socials viuen a Nou Barris.** Amb una població similar (i fins i tot lleugerament superior) Sarrià acull el 4,3%.

Les polítiques culturals

- A Nou Barris **fins el 2015 no hi havia CAP museu** (ni municipal ni privat). Fins a finals del 2014 tampoc comptava amb cap espai d'interès arquitectònic fins a l'obertura de l'espai de Torre Baró. Al 2016 aquesta doble característica s'ha esmenat amb la restauració de la Casa de l'Aigua, a la Trinitat Vella. Però segueix sense cap equipament cultural no territorial.

ALGUNES CONSIDERACIONS MÉS

Sobre l'envelliment a Catalunya:

• La societat **catalana és una de les més envellides i sobreenvellides d'Europa,** un fenomen que s'ha més que duplicat en els últims 30 anys. De cada **100 persones majors de 65 anys, 16 superen els 84 anys.** El fenomen afecta sobretot les **dones,** amb una esperança de vida més alta.

- El fet que les persones visquin més anys (de mitjana, 83,4 anys) sovint es llegeix com un problema social, quan en realitat és un **èxit col·lectiu fruit del benestar aconseguit**. Amb tot, la situació planteja **reptes que cal afrontar respecte l'atenció als majors de 65 anys i als majors de 85**.
- Segons les previsions, **en el futur l'envelliment de la població seguirà augmentant**. En els propers quinze anys, la població de 65 anys o més s'incrementarà un 32% a Catalunya, i el nombre de persones que tenen 100 anys o més es multiplicarà per tres.
- **L'envelliment de la població comporta un canvi de mirada pel que fa a l'atenció a aquestes persones i el seu rol en al comunitat. Model centrat en la persona.**

3. LES PROPOSTES.

Canvi de mirada cap a una societat diferent.

A. Polítiques redistributives :

Renda Garantida de Ciutadania.

La Renda Garantida de Ciutadania (RGC) està a punt de ser una realitat i ser aprovada al Parlament. Aquest tren ja no el podem perdre. La RGC sorgeix d'una Iniciativa Legislativa Popular que va recollir 121.191 signatures i que **planteja una prestació econòmica mensual, que fixa en dotze pagues de 664 euros**, per garantir que tothom tingui uns ingressos per damunt del llindar de la pobresa. Es tractarà, sense cap mena de dubte, d'un pas molt important per ampliar i millor el sistema de protecció social de les persones més vulnerables a Catalunya i de reduir els índexs de pobresa que patim. En els propers mesos podria fer-se realitat l'article 24.3 de l'Estatut de Catalunya que diu que *"les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els assegurí els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen"* i de la resolució 18 sorgida del Ple sobre l'Emergència Social celebrat ara tot just fa un any al Parlament de Catalunya.

L'impuls, per fi, de la RGC **ha de permetre integrar i simplificar el conjunt de prestacions socials per tal de millorar i ampliar la protecció de les persones més vulnerables. La resposta a les necessitats bàsiques ha de ser integral i global.**

Impost de la Renda Negatiu.

Proposem la creació d'una **nova figura impositiva més redistributiva i que permetria a les persones que es troben en situació de pobresa i que cobren 9.767€ nets a l'any obtenir uns ingressos que els ajudarien a sortir d'aquesta situació.(sota la taxa de risc de pobresa).**

L'impost seria, per tant, un **transvasament directe de les rendes** que tenen una gran retenció de l'impost sobre la renda (IRPF) a una subvenció monetària immediata cap a les persones en situació de pobresa.

B. Polítiques pre - distributives. Educació, ocupació, habitatge.

Reducció de les desigualtats socials

- El principal repte de la nostra societat, també per la ciutat de Barcelona, és **intervenir o influir sobre allò que genera les desigualtats socials, que és el sistema econòmic.**
- L'augment de les desigualtats en els últims anys entre els barris que formen la ciutat ha fet que **el diferencial en Renda Familiar Disponible entre els barris més**

pobre i el més ric hagi passat del 4,3 al 7,2. És a dir, que si l'any 2008 la RFD del barri més ric quadruplicava la del més pobre, el 2014 la septuplicava. A Barcelona hi ha una diferència de 7 vegades entre la Renda familiar disponible del Barri més empobrit (Trinitat Nova) i el barri més benestant (Pedralbes)

- **El fracàs escolar** afecta a un de cada 5 nens a la Marina del Prat Vermell i és pràcticament inexistent a districtes sencers com l'Eixample, Les Corts i Sarrià

4. ALGUNES REFLEXIONS

- **Automatització, robotització... per viure millor? Per tenir més temps lliure? Per repartir millor l'ocupació? Hem de pensar en un altre model social però també en un altre model econòmic.**

- **Han de cotitzar aquests robots? I què vol dir això? Exemple del mòbil. Assistents personals.**

- **Quines feines seran més afectades? Transportistes, venedors però també cirurgians.**

- **Importància de les polítiques redistributives per evitar la dualització.**

- **Garantia d'ingressos per viure però també redefinició de la identitat.**

- **En aquest punt convergeixen tant la robotització com l'envelliment (envelliment actiu, com diu la proposta):**

- **Podem ser "útils" a la comunitat quan no som població activa per les raons que siguin?**
- **Quin rol juguen en aquest sentit les entitats?**
- **Quina és la proposta d'envelliment?**
- **Des de quin model?**

ooOOooOOooOOooOOoo

Link de l'article esmentat en l'exposició :

http://www.eldiario.es/catalunya/opinions/Mobile-World-Congress-renta-basica_6_622647739.html